

INFORMATION CHART 17

ročník desátý (1937) - č. 10

Datum posledního textu zařazeného do tabule číslo 6.8.1993

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá mezinárodní organizace České svobody.

Petr II h. | Anglická 3 | 130 00 Praha 3

Charta 77|43|87 Noví signatáři

K Prohlášení Charty 77 z 1.1.1977 se v době mezi 1. dubnem a 30. červnem 1987 přihlásili tito další signatáři:

Slavomír Bureš, dělník
Jaromír Burge
Hedvika Burgeová, duchodkyně
Jaroslav Činibulk, houslista a učitel hudby
Alan Černohous, dělník
Leoš Dida, dělník
Jiřina Dvořáková, vrátná *)
Jiří Kolouch, dělník
Karel Korbel, dělník (dř. projektant)
Petra Korbelová
Oliver Lois, duchodce
Luděk Marks, samostatný referent
Milan Ohníško, invalidní duchodce
Dolores Šavrlová, duchodkyně
František Tesař, dělník
Vladimír Trlida, dělník
dr. Alexandr Vondra, samostatný referent
Jiří Zachariáš, dělník

*) Jiřina Dvořáková podepsala Prohlášení Ch 77 již před sedmi lety, ale v té době nechtěla, aby její jméno bylo zveřejněno.

Praha 30.6.1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

*

Charta 77|44|87 Setkání se zástupci Spolkového sněmu NSR

Dne 2.7.1987 se sešli zástupci Charty 77 s delegací Spolkového sněmu NSR, vedenou jeho předsedou Philippem Jenningerem (CDU). Vedle velvyslance Wernera Schattmanna a rady velvyslanectví Petera Metzgera byli přítomni poslanci Spolkového sněmu Kábel Rastová (za stranu Zelených), Max Kunz (CSU), Ludwig Stiegler (SPD) a Werner Hoyet (FDP). Za hnutí občanské iniciativy Charty 77 se scházky zúčastnili mluvčí Jan Litomiský, Libuše Šilhánová, Josef Vohryzek, dále Jiří Rájek, Václav Malý a Petr Uhl.

K veřejnému setkání došlo na pozvání německé delegace.

V diskusi se hovořilo o uloze obhajoby občanských a lidských práv v procesu mezinárodní spolupráce.

Praha 2.7.1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

Charta 77|45|87 Za Václavem Černým

V profesoru Václavu Černému, který zemřel po těžké nemoci 2. července 1987 ve věku dvaaosmdesáti let, odesílá jedna z významných postav duchovních, kulturních i politických dějin Československa dvacátého století. Byl to muž rozsáhlého vzdělání, vyhraněných názorů, pronikavého badatelského a kritického ducha, osobitého a poněkud kontroverzního, hlavně dík svému srstnatému sarkasmu či některým ovým generalizacím, zároveň však osobnost, o jejíž nezaměnitelné významné kulturní roli a osobní vravní čistotě s neohrožeností zteží nůže někdo soudný pochybovat.

Václav Černý se narodil 26. března 1905 v Jizbici u Náchoda a po studiu na náchodském gymnáziu dokončil střední školu na lycéu v Dijonu. V letech 1924 až 1929

vystudoval filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, kde jeho další vývoj významně ovlivnil F.X. Šalda. Po krátkém pedagogickém působení na střední škole v Brně se stal sekretárem Institutu slavistických studií v Ženevě a využil pobytu ve Švýcarsku k tomu, aby se habilitoval na ženevské univerzitě v oboru srovnávací literární historie. Tam pak působil jako docent komparatistiky až do roku 1936, kdy se na Šaldovu vyzvu vrátil do vlasti a stal se docentem románských literatur na Univerzitě Karlově a mimořádným profesorem Masarykovy univerzity v Brně. Toto první krátké období jeho vysokoškolské pedagogické práce bylo ukončeno uzavřením vysokých škol v roce 1939. Podobné krátké bylo jeho vysokoškolské působení po osvobození, kdy byl profesorem srovnávací a obecné literatury na Univerzitě Karlově pouze od roku 1945 do svého vynuceného odchodu v roce 1951. Na univerzitu se mohl vrátit až v roce 1968, aby z ní byl definitivně vyhnán v roce 1970. Přesto, že nikdy vlastně nemohl rozvinout svou pedagogickou práci tak, jak toužil a jak by bylo k obecnému prospěchu, dokázal pokaždé soustředit na svých přednáškách a ve svých seminářích nejnadanější studenty, kteří se později výrazně uplatnili v našem kulturním životě a s hrđostí se hlásí k jménu svého učitele.

S pedagogickou prací profesora Černého zcela bezprostředně souvisí i jeho práce vědecké, především v oblasti romanistiky a literární komparatistiky. Psal o uměleckém vlivu Bergsonové (Ideové kořeny současného umění, 1929), o západoevropské romantické poezii (Essai sur le titanisme dans la poésie romantique occidentale entre 1815 et 1850, 1935), o české středověké poezii a drámatu (Staročeská milostná lyrika, 1948, Staročesky Mastickář, 1955), o Boženě Nencové (Knížka o Babičce, 1963). V knize Lid a literatura ve středověku, zvlášť v románských zemích (1958) fundované rozebral sociologické podmínky, z nichž vyrůstala středověká západoevropská literatura. Jako odborný pracovník Komise pro soupis rukopisů, kterým později byl, objevil dosud neznámé drama Calderónovo; jeho analýza objeveného textu sklidila velké zahraniční uznání, jehož výrazem bylo i jmenování Václava Černého zahraničním členem Královské španělské akademie. Drobnejší vědecké studie věnoval Černý také Verhaerenovi, písni Závišové, Rilkovi, Claudelovi a dalším. Z jeho vědecké práce vyrůstaly i jeho eseje: první z nich byly věnovány básnickému baroku, Lermontovovi a Dantovi; k obecné kulturní problematice byly zaměřeny eseje z jeho knihy O osobnosti, tvorbě a boji (1947). V roce 1969 vydal Studie a eseje moderní světové literatury a Studie ze starší světové literatury. Obsažlé i cíležité je i Černého dílo překladatelské (Bergson, Ortega y Gasset, Cervantes, Montaigne).

V obecném povědomí je ovšem Václav Černý přitomen především jako literární kritik a vydavatel známého Kritického měsíčníku (1938 až 1942 a 1945 až 1948), v němž věnoval velkou pozornost nástupujícím literárním generacím a v němž vedl po válce statečný zápas o záchranu kulturní svobody v naší zemi. V sedesátých letech znova publikoval v různých literárních časopisech a po roce 1970 vydal několik závažných prací smízdatově či v zahraničí. Nejdůležitější z nich jsou jeho rozsáhlé Paměti v jejichž druhém svazku Pláč koruny české poprvé zesařota otevřel téma nekomunistického odboje v okupovaném Československu.

Václav Černý po celý život věřil v sílu lidské osobnosti a její mravní integrity; mnohdy mu bylo jeho vypjaté chápání osobnostního rozdílu díla i hlavním uměleckým soudclem. Nebyl ovšem z těch, kdo kladou vysoké mravní nároky pouze na ty druhé. Proto bylo zcela logické, že se po celý život angažoval i jako občan. Za války se podílel na protinacistickém odboji a byl od roku 1944 až do osvobození republiky vězněn. Po válce odporoval všem snahám podřídit kulturu účelovým požadavkům moci a to mu v roce 1953 přivedlo sedmiměsíční vyšetřovací vazbu. Konečně v roce 1977 byl jedním z těch, kdo stáli u zrodu Charty 77. Mnozí z nás mají dodnes v dobré paměti jeho moudrou účast na prvních krčcích našeho společenství i jeho občasnou starostlivou kritiku našeho počinání, vyrůstající z jeho mravní náročnosti a nekompromisnosti.

Za Václavem Černým zůstalo úctyhodné kulturní cílo a už proto - jak pevně věříme naše společnost na něho nezapomene.

Praha 5. července 1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

Kongres END v Coventry

END - European Nuclear Disarmament - je volné spojení nezávislých mirových sil evropského Západu a severní Ameriky, nezávislých nejen na svých vládách, ale i na Moskvě a jí kontrolovaných komunistických stran nebo promoskevských "mírových" hnutí. Se Světovou radou míru Romeše Čandry nemá END žádné organizační vztahy a ideově se od ní velmi liší. Na práci END se podílejí organizace, které jsou již léta ve styku s Chartou 77, Solidaritu a hnutím Wolnost i Pokój (Svoboda a mír), a mirovou skupinou v HDR, nezávislými aktivisty v Maďarsku, SSSR a se studentským mirovým střediskem v Lublaně. Jmenujme některé: CODENE, Lega per ambiente, Zelení z NSR, Pax Christi, IKV, American Campaign for Peace and Democracy East - West, dánské hnutí Ne atomovým zbraním, britská hnutí CND a END (nésoucí náhodně stejný název jako celé mezinárodní hnutí). Mezinárodní END koná každoročně své kongresy (konventy, sjezdy), na něž pravidelně sve i nezávislé aktivisty z Východu. Letošní kongres se konal v červenci v anglické Coventry, příští rok má být ve Stockholmu. O průběhu kongresu v Coventry přineseme zprávu příště. U příležitosti letošního zasedání přišel Chártě 77 zvláštní srdečný pozdrav od kanadské organizace ACT for Disarmament Coalition.

*

Charta 77/46/87 Kongresu END, Coventry

Vážení přátelé,

scházíte se ve chvíli, kdy lze pozorovat příznaky nového uvolňování mezinárodního napětí. Není vyloučen ani určitý postup jaderného odzbrojování.

Tento vývoj vítáme se střízlivým optimismem. Aby však byl odůvodněný, zvyšují se i nároky na naše společenské snažení. Má-li se nová fáze dětente stát nadějnou perspektivou, vedoucí ke skutečnému míru, je zřejmě potřebné soustředit se na ony překážky, které až dosud všichni spolehlivě zmařily přechod od uvolnění ke spolupráci.

Potřebujeme usilovat o takové změny v zahraničně politických koncepcích států a taková stvrzení těchto změn mezinárodními dohodami, aby se období imperiální politiky skutečně stalo minulostí a aby přestaly působit pochybné argumenty zdůvodňující rozdělení našeho kontinentu. Jsme přesvědčeni, že je třeba podporovat kroky každovlády, které tomuto cíli prospívají, stejně jako odmítat vládní činy, které nás vrhají zpátky do studené války.

Ani sebepříznivější okamžity vývoj vztahů na úrovni vlád však nebude trvalý, smlouvy budou jen snadno zapomenutelným a zrušitelným kusem papíru, nebudu-li základy společného "evropského domu" položeny ve všech evropských společenstvích, neprostoupí-li vědomí celoevropského zájmu politickou kulturu každé země. V tom je nezastupitelná role každého jednotlivce, skupiny nebo hnutí, ať působí v jakýchkoli strukturách, mocenských či opozičních, oficiálních či nezávislých, nebo zcela sám.

Ve skutečnosti jde vždy o totož o jednotu svobody a odpovědnosti, o právo na život v míru a ve zdravém životním prostředí stejně jako právo na rozvoj osobnosti podle jejich tužeb, potřeb a rájů, ku prospěchu vlastnímu i celé společnosti; tedy o demokratický vývoj každé země i všech aspektů mezinárodních vztahů.

Je zřejmě, že za úspěchy i nezdary evropského vývoje nesou různí činitelé nestejnou odpovědnost. Také občanské iniciativy v jednotlivých zemích na obou stranách blokové bariéry mají odlišné konkrétní potřeby a úkoly. Avšak právě nezávislí občané, nevázani mocenským taktizováním a nepodlehající sklonům ke konzervaci existujícího stavu jako vlády, se mohou snáze pokusit o formulaci minimálních společenských zásad, jejichž prosazování by směřovalo k celoevropské integraci, znevýznamňování hranic a posilování evropského cítění. Rozdělení Evropy je dnes symbolem ohrožení světového míru. Brání, aby byl evropský kulturní a materiální potenciál využit k jejímu rozvoji, ale také jako cenný příčas k překonávání stále těživějších problémů světového společenství, především třetího světa.

Bomníváme se, že prvky nového uvolnění, viditelné v mezinárodních vztazích, ale také uvnitř některých dosud uzavřených společností - což se nám jeví jako jeden z rozhodujících předpokladů dětente - činí hledání společné perspektivy nadějnější.

Mavříme vám proto osobní setkání, nejlépe v zimě nebo na jaře příštího roku v Praze. Jeho uskutečnění by bylo dvojnásob významné. Přešli bychom od výměny dopisů ke konkrétní výměně názorů, a také od úvah k akci; realizace takového semináře by byla účinnou zkouškou kvality našeho uvažování jakož i uvolnění a nového politického myšlení v praxi.

Přejeme vašemu jednání mnoho úspěchů.

Praha 6.7.1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

*
Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

Dopis Charte 77 z Coventry

Draží přátele,

obdrželi jsme Váš dopis (Ch 77/46/87) kongresu END v Coventry.

Stejně jako Vy i my ocenujeme známky náročného uvolnění, na něž pohlížíme s nadějí. Současný vývoj v nás vzbuzuje optimismus, u některých větší u jiných menší, a to jak pokud jde o vývoj v sovětském bloku, tak i v mezinárodních vztazích. Má-li však takový vývoj zdárně pokračovat a vyústit v opravdovou mezinárodní spolupráci, je nezbytné, abychom my, společenská hnutí z obou částí Evropy, společně odstraňovali četné překážky, které se mu kladou v cestu. Vidíme je hlavně v rozdělení Evropy na bloky a ve studené válce, které nejvíce ohrožují mír.

Rádi přijímáme Vaše pováni k návštěvě Prahy, kde bychom s Vámi prodiskutovali možnosti odzbrojení a demokratizace našeho "společného evropského domu". Souhlasíme s tím, že tento seminář bude počátkem dlouhodobé spolupráce, která by měla zahrnovat pravidelná setkání ve střední a východní Evropě. Váš dopis znova potvrzuje všechna poselství, která jste nám poslali v posledních šesti letech. Jsme přesvědčeni, že budeme-li stavět na společném touze žít ve svobodných a mírových společnostech, bude i další naše spolupráce úspěšná.

Coventry 18.července 1987.

Tento dopis podepsalo 85 účastníků kongresu, převážně mírových aktivistů a západoněmeckých "zelených". Účastníci, zastupující politické strany (např. SPD, hol. dělnická strana, Labour Party), které se na mírové práci rovněž podílejí, tento dopis bohužel nepodepsali.

Charta 77/47/87 Prohlášení k 21.srpnu 1969

V noci před devatenácti lety bylo pekijné Československo probuzeno rachotem tanků a hukotem helikoptér. Do země vstoupily armády Sovětského svazu a některých dalších členů Varšavské smlouvy. Stalo se tak bez vědomí a proti vůli obyvatelstva, bez vědomí a proti vůli všech ústavních orgánů a v rozporu s mezinárodním právem. První tajemník ÚV KSČ Alexander Dubček, předseda vlády Oldřich Černík, předseda ÚV Národní fronty František Kriegel, předseda Národního shromáždění Josef Smrkovský a další jejich druhotné byli zatčeni a nedůstojným způsobem uneseni. Vojska prý přišla zabránit krveprolití. Skutečností však zástatává, že od 5.ledna do 21.srpna 1969 nepadl v Československu ani jeden výstřel. Teprve 21.8.1969 se na ulicích českých a slovenských měst začalo střílet do bezbranných lidí. Jména obětí a jejich přesný počet veřejnost dnes nezná. Vojska přišla splnit dočasný úkol: potlačit poděšenými býrokraty vymyšlenou kontrarevoluci. Kontrarevoluci sice neobjevila, zato u nás setrvala až po dnešní den. Jejich posádky a přidružená sídliště tvoří na našem území jakýsi stát ve státě, vynykající se československé kontrole a pravomoci. Trváme na obecném požadavku, aby sovětská vojska opustila naši zem.

Dnes se oprávněně mluví o potřebě nového myšlení v mezinárodních vztazích. Srpnová intervence byla přímo klasickým výrazem starého, v atomovém věku katastrofálního myšlení. Je to myšlení, které říká: o pravdu se nestarejte, pravda nevítězí, pravdu má vítěz.

Proto se 21. srpen 1968 dosud učastní proslíbenou historii, ale závratá násí i mezinárodní veřejnosti ostře sledovaným datem.

Následky srpnové intervence dodnes trvají a proto je nejdůležitější destrájet čas a vlastní promyšlenou občanskou aktivitu je překonávat. Jak si to představujeme, jmenuje se pokusit začít s "Slovem ke spoluobčánkům" z ledna letošního roku. Zde se m. j. praví:

"Po všech tragických událostech a otřesech posledních desetiletí se dnešuje jedinou perspektivu ve skutečném národním smíření na demokratickém základě. Nechápeme je jako opatrné silce o čemkoliv a k čemukoliv. Chápame je jako všechno s větří hledání východisek pro celou společnost. Domníváme se, že nenámlýný odpor proti všemu zlému, tolerance, slušnost, otevřenost pravdě i jinému názoru a trpělivá vytrvalost jsou těmi nejlepšími nástroji, kterých může naše společnost užít v nadcházejícím boji za svou emancipaci, za společenskou obnovu a za demokratický pořádek."

Právě ve výroční den události, která osudově předznamenala poslední dvacetiletí, bychom rádi vysvětlili, co rozumíme "národnímu smíření na demokratickém základě". Znamená to snad smířit se s vojenskou intervencí, s okleštěním našeho práva "svobodně určovat svůj politický stát a svobodně uskutečňovat svůj hospodářský, sociální a kulturní vývoj", jak to stanoví první článek Mezinárodního paktu o občanských a politických právech? To jistě ne. Znamená to smířit se s daným stále neutěšeným stavem věcí, s obrávkovým valem problémů, jež se nahromadily natolik, že znemožňují další vývoj země? To také ne. Národní smíření pro nás znamená pokus o nový začátek. Pokus, který by byl přijatelný pro všechny občany dobré vůle, jímž leží na srdci prospěch republiky. Základní a nejdůležitější změnou by měla být proměna politického ovzduší. Toto ovzduší je stále ještě zamorené nedůvěrou a strachem. Proto žádáme:

1. co nejdříve vyhlásit amnestii a propuštění všech politických vezňů pronásledovaných a odšouzených za pokojný projev přesvědčení nebo víry, za nezávislou občanskou, kulturní nebo náboženskou činnost. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných může ihned poskytnout vládě ČSSR jmenový seznam těch, kteří se to týkají. Tento seznam však bude neúplný, protože všichni takto postižení nejsou výboru na obranu nespravedlivě stíhaných známi. Kromě toho množství politických represí se skrylo za jiné "nepolitické" paragrafy trestního zákoníku. Proto navrhujeme ustavit komisi, ve které by byli zastoupeni také nezávislí právníci a k níž by se mohli postižení občané nebo jejich zástupci obrátit se žádostí o zařazení meti amnestované; komise by o své činnosti byla povinna průběžně informovat Federální shromázdění a veřejnost.

2. Volný přístup ke všem pracovním příležitostem podle skutečných schopností a osobních vlastností, odstranění všech nesmyslných kádrových etropů a nomenklatur. Je už na čase, aby se na odpovědná a nejodpovědnější místa dostali lidé nadaní, vzdělaní, podhřetní a charakterní. Právě v této tzv. kádrové oblasti byla u nás po roce 1968 obnovená rozsáhlá pracovní a vzdělanostní diskriminace. Vyučovaný souhlas se vstupem vojsk, většinou předstíraný, rozdělil nové čs. společnost. Preferováni jsou ti občané, kteří jsou ochotni přijmout a opakovat jakýkoliv oficiální názor, a naproti tomu jsou diskriminováni ti občané a členové jejich rodin, kteří otevřeně vyjadřují vlastní názory a nepodřizují se povinným politickým rituálům. Z těchto a podobných hledisek jsou občané zařazováni do různých kategorií a podle toho jsou jim a jejich blízkým přiznávána nebo upírána práva dostat vhodnou práci, zastávat kvalifikovaná a odpovědná místa, studovat, cestovat do zahraničí, publikovat, kulturně a vědecky tvorit, veřejně vystupovat apod.

3. Vyřešení těžkého problému exilu. Dělení Čechů a Slováků na ty "věrné" doma a na ty "zrádné" v exilu poznamenává nepřirozeným a mrzačícím způsobem nás duchovní i hospodářský život. Od února 1948 až do dneška opustily statisíce Čechů a Slováků svůj domov. Přesné údaje jsou utajovány. Jak ukazují úspěchy našich krajanů venku, dceří ve vědě, v kultuře, v technice, v řemeslech a v podnikání, byla to pro republiku obrovská a zbytečná ztráta. Můžeme se snad i nadále tvářit, že tito lidé k nám nepatří, že s námi nemají nic společného, že nejsou i oni živou součástí naší pospolitosti? Charta 77 takové mrzačící dělení na domov a exil rozhodně odmítá a sama ruší tuto umělou dělící čáru.

V zájmu nového počátku proto požadujeme, aby se všichni, kdož po politických otřesech v roce 1948 a 1968 opustili republiku, nebo z ní byli pronásledováním a diskriminací vyhnáni, i všichni ti, kteří odešli za lepším uplatněním, mohli bez jakýchkoli ponižujících podmínek vrátit, a aby ti, kteří už zakotvili v novém prostředí a nechtějí je opět měnit, mohli udržovat styk s domovem bez omezení a kdykoliv navštívit starou vlast.

Shrnujeme: amnestie politických vězňů, možnosti pracovního uplatnění a studia pro všechny podle schopností, vyřešení problému exilu - to jsou - s odsunem vojsk - základní podmínky pro ozdravění politického ovzduší v naší zemi, pro národní smíření.

Jsou to současně i nutné kroky, jimiž bychom měli vykročit do posledního roku, který nás dělí od dvacátého výročí cuchu katastrofálního činu, jehož následky je nutno definitivně odstranit.

Praga 1. srpna 1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

*

Sborník O čs.vězeňství

Pozsah: 192 str.rkp. Sestává z dvanácti různých příspěvků, studií či výňatků z literárních prací těch kritických občanů, kteří byli v Československu v posledních letech vězněni. Je neúplným, leč plastickým obrazem současného čs.vězeňství. Úvodní stať je od Petra Uhla, dalšími autory jsou: Eva Kantůrková (kapitola z knihy Mě přítelkyně z domu smutku), Ota Veverka (Idylka pod Ralskem), Jaromír Žávrda (výňatky z kroniky Ostrov v Souostroví), Eduard Vacek (Občanský průkaz prosím), Jiří Wolf (Mám se stále dobře - dopis z Valtic), Václav Havel (výňatek z knihy Dálkový výslech), Lenka Marečková (Můj pobyt ve vězení), Augustin Navrátil (Za jakých podmínek jsem byl vyšetřován ve vězeňském oddělení psychiatrické léčebny od 7.1. do 11.3.1986), Václav Benda (studie K problematice výkonu trestu odnětí svobody u mladistvých), neznámý autor (Nápravně výchovný ústav ministerstva spravedlnosti Valdice) a Jan Litomiský a Jiří Wolf (Jablonecká bížutérie - produkt otrocké práce vězňů). V závěru je připojen obsáhlý dokument Charty č.16 z roku 1978 s poznámkami a s přílohou, kterou tvoří oficiální, ale málo dostupná Pravidla vnitřního pořádku ve věznici, a konečně - bibliografické poznámky o autorech sborníku.

Sborník uspořádali Petr Uhl a Jiří Grunerád.

Sborník vydávají mluvčí Charty 77 s následujícím slovem: /+= úvodním/

Charta 77/48/87 Ke sborníku O československém vězeňství

Prezidentu ČSSR, Federálnímu shromáždění ČSSR, vládě ČSSR, Ministerstvu spravedlnosti ČSR, ČTK a čs.veřejnosti

Deset let činnosti občanské iniciativy Charty 77 je zároveň deset let perzekuci ze strany československých úřadů. Pro několik signatářů či příznivců Charty 77 či jiných aktivních občanů to znamenalo léta či měsíce strávené ve vězení, až už ve výkonu trestu nebo ve vazbě, odkud tyli někteří často i po mnoha měsících bez soudu propuštěni a jejich případy nejsou dodnes usevřeny.

V posledních měsících nejsou sice známí aktivisté Charty 77 a Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných odsuzování k trestům odnětí svobody, avšak neexistují žádné záruky, že československé úřady - bude-li se jim to zdát politicky vhodné - tento druh perzekuce opět neobnoví. Kada signatář Charty 77 a jiných vězňů - svědomí, odsouzených v minulých letech a měsících, však ve vězeních stále sedí a ani tvrdé podmínky výkonu trestu se u nich nijak nezměnily.

To, že u nás jsou vězni lidé za projevy svého přesvědčení, kritiku vlády či vládnoucí strany, nebo za náboženskou činnost, je v krubém rozporu jak s mezinárodními sázavskými ČSSR, tak s politickou kulturou českého a slovenského národa. Je smutné, že tato praxe trvá u nás v různé formě již bezmála 50 let, od obsazení českých

zemí hitlerovskou armádou až podnes.

Zároveň s tím, jak byla rozšířována soudní perzekuce signatářů Charty 77 a členů VONS, začaly vycházet na veřejnost také otřesné informace o poměrech čs.vězeňství. Již samotná vazba je vykonávána v nedůstojných a nehygienických podmínkách, prezumce neviny zde není respektována, a omazení, jímž je obviněný podroben, zdaleka překračuje důvody vazby, stanovené trestním řádem. Ve výkonu trestu pak vadle přeplněnosti, špatných hygienických podmínek, nedostatečné stravy i lékařské péče jsou to zejména bezostyšné pracovní vykořisťování a vláda vybraných zločinců, jímž je svěřována moc nad spoluženci. Tyto skutečnosti postihují nejen vězně svědomí a přesvědčení, ale všechny vězně, kteří tvoří neustále 3 promile všeho dospělého obyvatelstva ČSSR.

Za těchto podmínek nemůže čs.vězeňství plnit proklamovaný cíl: nápravy odsouzených a slouží převážně jako stálý zdroj levných pracovních sil pro některé podniky. Ty pak mohou prostřednictvím tzv.nápravné výchovných ústavů putit vězne přacovat v těžových podmínkách, v nichž by žádný zaměstnanec nepracoval; ujetí tím na mzdách i na investičních nákladech. (Vězeň totiž nemá možnost odmítat práci, na kterou nestačí nebo která ohrožuje jeho zdraví, aniž by rizkoval - kromě bezprostředních represí - další trestní stíhání podle § 171 tr.zák. a odsouzení k dalším letům stráty svobody, teoreticky až do 5 let, jež může být i mnohokrát opakováno.) Prináší v tomto vykořisťování mají bezesporu státní podniky vyrábějící skleněnos bížutérii. Není divu, že propuštění vězňové, zejména pokud byli odsouzeni v mladém věku a k delším trestům, odcházejí z vězení mravně narušeni a často i tělesně poškozeni a stávají se pro společnost nebezpeční nebo zátěží. Ale k podobnému mravnímu ohrožení dochází i u těch, kteří z práce vězňů a z poměrů v čs.vězeňství bezprostředně těží nebo jsou na jeho provozu existenčně závislí. Také oni mohou být pro naši společnost nebezpeční. Toto nebezpečí je o to větší, že veřejnost se nesmí o poměrech v čs.věznicích nic dovědět a že tedy společnost nemůže kontrolovat, co se zde jejich jménem koná.

Předkládáme naši veřejnosti tento sborník jako neúplný, leč výmluvný obraz života v čs.věznicích. Apelujeme znova na odpovědné státní orgány a činiteli, aby se závažnými problémy vězeňství kriticky zabývali a aby z této kritiky vyvodili zádoucí důsledky.

V Praze dne 5.srpna 1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

*

Charta 77 | 49 | 87

Vážená paní
ing. Ludmila Jankovcová
Obránců míru 90
Praha 7

Vážená paní Ludmilo!

Vášen Vašeho významného jubilea si připomínáme Váš bohatý a plodný život, kterým jste ovlivnila mnoho svých spoluobčanů.

Vzpomínají na Vás vděčné žáci a žákyně z doby Vašeho pedagogického působení na středních školách. Dala jste jim nejen základy ekonomického vzdělání, ale především jste v nich probouzela smysl pro sociálně spravedlivé a demokratické uspořádání života společnosti.

Svoj politickou a veřejnou činností jste spolu se svým manželem usilovala o prosazování humanitních a demokratických ideálů první republiky. Váš společný statečný a obětavý postoj v době nacistické okupace naší vlasti byl pro Vás samozřejmým podílem na protifašistickém národně osvobozenecckém boji našeho lidu. Žel, Váš manžel přinesl oběť nejvyšší.

Významný je i Váš přínos v úsilí o reformu společenského a hospodářského života v 60. letech. Škoda jen, že jste musela, ještě plna energie, z veřejného života odejít. I v nepříznivé situaci způsobené zahraniční intervencí jste zůstala věrná ideálům, které od příchodu do veřejného života vyznáváte. Svým podpisem Charty 77 v jejích těžkých začátcích jste to potvrdila.

Milá paní Ludmilo,

přejeme Vám upřímně i do dalších let, aby Vám zůstal zachován dar obdivuhodné duševní a tělesné svěžestí.

Praha 5.srpna 1987

Jan Litomiský
mluvčí Charty 77

Libuše Šilhánová
mluvčí Charty 77

Josef Vohryzek
mluvčí Charty 77

Dopis 40 signatářů Charty 77 ke Slovu k signatářům Charty 77, dokumentu Ch 77 | 3 | 87

Vážení přátelé,

přivítali jsme Váš "dopis signatářům" (dokument Charty 77 | 3 | 87), který otevřeně a přitom rozvážně hovoří mj. i o vnitřních problémech CH 77 a obrací se na všechny signatáře, aby se, pekládají-li to za potřebné, sami k dokumentu a k návrhům v něm obsaženým vyjádřili. Pokládáme to za správné a chápeme se naší nutné příležitosti.

Předem bychom chtěli poznámenat jen tolik, že ne každému je vlastní vyjadřovat se písemně. I v CH 77 to patrně není vlastní většině signatářů. Přirozeným způsobem pak vzniká situace, kde je víc slyšet ty, kteří psát umějí, a na druhé straně se objevuje jakási "pasivní většina" - situace, o níž Váš dopis hovoří na řadě míst. Ani my většinou nepatříme k těm, jimž je vlastní písemná forma projevu, ale přesto se domníváme, že na iniciativu dopisu signatářům bychom měli reagovat i my, i když náš dopis nebude formálně vytríbený tak, jak bývají dokumenty CH 77.

V dopise se konstatuje několik věcí, které se nás bezprostředně dotýkají. Konstatuje se, "zvolna a samovolně vzniklo cosi jako 'aktivní jádro' CH 77". Konstatuje se, že u tohoto aktivního jádra začíná padat v úvahu přirozená přestárlost, neboť jejich velký počet patří k zakládajícím signatářům, kterým

předtě přibylo lidských 10 let. Konstatuje se, že tu začíná být cosi jako generační problém uvnitř CH 77, a naznačuje se, že komunikace s mladou generací signatářů zdaleka není tak v pořádku, jak by měla. Dále se konstatuje, že vzniklo v CH 77 jakési "zvykové právo", které se v podstatě zatím dobře osvědčovalo. V souvislosti s tím se pojednává o problematice tzv. kolektivu mluvčích a konstatuje se nedostatky této "instance". Na místo kolektivu mluvčích se navrhuje ustavit Klub mluvčích, v něž by se dosavadní kolektiv mluvčích sám přeměnil. Posléze se navrhuje ustavení Fóra CH 77 a zdůvodňuje se jeho žádoucnost.

Uvedená konstatování jsou sympatická svou otevřenosí a navrhý jsou stejně tak sympatické svou iniciativností. Domníváme se ale, že tu je řada otevřených otázek.

K větší centralizaci v CH 77 by vedlo nahrazování kolektivu mluvčích Klubem mluvčích. Formulace dopisu jsou v tomto bodě velmi mlhavé. Zůstává faktum, že mluvčí patřili a patří skoro výhradně k onomu "aktivnímu jádru" CH 77, které se z vnitřní části omezuje na věkově starší generaci a na osoby, které bud žijí v Praze a Brně, anebo mají s těmito centry pravidelný a ustálený kontakt. Ustavení Klubu mluvčích na této situaci nic nezmění. Nestalo se ale náhodou to, že se v důsledku "zvykového práva" vytvořilo "aktivní jádro" poněkud svévolně? Nestrhalo toto "aktivní jádro" na sebe všechnu důležitou (a jistě obtížnou a často nezáviděnějšodnou) práci s takovou vehemencí, že se jaksi stalo "soběstačné", a jako důsledek toho se tu objevila "pasivní většina"? Byla iniciativám "zdola", aktivnímu přihlášení se ke spoluúčasti z řad té tzv. "pasivní většiny", především z řad mladé a nejmladší generace, věnována patřičně kladná pozornost a bylo jejich přihlášení ke spoluúčasti a spoluzodpovědnosti skutečně plně akceptováno?

Problém "pasivní většiny" je dnes v podstatě problémem mladé generace v CH 77 i mimo ni. Tak jako převážná část "aktivního jádra" patří ke starším ročníkům, tak převážná část "pasivní většiny" je tvorena signatáři mladé generace, kteří dorostli teprve v posledních letech. Jejich přihlášení se podpisem k CH 77 bylo snad u všech z nich spojeno s vědomím, že na sebe běhou nejen spoluúčast, ale i spoluzodpovědnost spojenou s aktivní prací. V takovém případě je dost nesprávné hovořit o "pasivní většině" a je třeba uvážit, zda by se nemělo hovořit o k práci nepřipouštěné většině. A proč nepřipouštěné? Protože si "aktivní jádro" stačí samo, domnívá se, že je dostatečně reprezentativní, nebo dokonce snad proto, že mladí by mohli mít v leccems jiné názory, protože mají jiný životní styl a jinou optiku?

Domníváme se, že "generační problém" CH 77 není jejím problémem vnitřním. že je problémem i vnějším. Otázka vztahu CH 77 k mladé generaci, k jejím potřebám a zájmům a otázka vztahu mladé generace k CH 77 jako takové (tj. k jejímu ustavujícímu prohlášení + jejím skoro 350 dokumentům + jejím signatářům jako lidským osobnostem, zejména pak k osobnostem reprezentujícím "aktivní jádro"), to jsou dvě vzájemně spojité otázky, které zdaleka nejsou tak neproblematické, aby mohly být přecházeny mlčením. V praxi se vytvořila v naší zemi situace, kdy CH 77 je pociťována jako jakási politická instance, jejíž boj za zaručení legality a lidských práv je zejména pokud se týče VONSu - plně oceňován, ale mladá generace se při řešení svých palčivých obtíží a problémů cítí odkázána jen sama na sebe a sdružuje se v zájmově i regionálně členěných seskupeních, které jsou jí bližší než CH 77 s oním ustáleným "aktivním jádrem".

Charta 77 nemůže zajisté vyslovovat nějaký jednostranný politický program (je naopak seskupením názorově pluralistickým), ani nemůže být spíkrem nějaké jediné zájmové skupiny nebo generační vrstvy. Je snad možné, a je to snad v pořádku, zablokovávat spoluúčast na spoluzodpovědnosti těch, kteří se k ní hlásí proto, že by tito noví mladí aktivisté vznášeli nové zájmy, nové názory, nová hlediska a snad i nová východiska a orientace vlastní generaci nikoli šedesátých let (tc jsou léta, z nichž "vycházela" většina představitelů pozdějšího a dnešního "aktivního jádra"), ale osmdesátých let? CH 77 si získala ohromnou mezinárodní vážnost i sliv, ale její pozice mezi naší vlastní mladou generací této vážnosti a vlivu neodpovídá. "Aktivní jádro" musí si být vědomo toho, že CH 77 začíná chybět zázemí v mladé generaci vůbec, nejen v řadách mladých nových signatářů. Není-li si toho vědomo, máří dojem, že je v tomto ohledu naopak všechno v pořádku, mohlo by se stát, že CH 77 nabude

destačnou platformou, na niž by byla plně reflektována šíře potřeb a zájmů společnosti. Domníváme se, že "zvykové právo" CH 77 vedlo k určité izolaci nejen "aktivního jádra" od ostatních signatářů, ale i k určité izolaci CH 77 od významných zájmových a generačních skupin v naší zemi. Domníváme se, že pokud by CH 77 chtěla jak v rozsahu našich dvou federálních republik, tak v měřítku mezinárodním být instatní skutečně reprezentativní (a to jen nějakým "soukromým klubem"), bude nutno přikročit k závažným změnám v její vnitřní struktuře. Tyto změny nepřinesou navrhovaný Klub mluvčích. Je nutno, podle našeho názoru, přestat se "zvykovým právem" "aktivního jádra" na práci při vedení charistických záležitostí, protče se ke spoluúčasti hlásí aktivisté další a noví. Mnoho z nich síje a působí mimo Prahu, Bratislavu a Brno, takže otázka jejich aktivního uplatnění v CH 77 sebou nutně přináší nové myšlenkové proudy, nové pohledy a novou praxi. Jedinou jinou alternativou by zůstávalo, že by si mladí museli vytvořit nějakou novou instanci, která by reflektovala i jejich zájmy, sami. Tato alternativa je možná. Otázkou je, zda je nutná a jaký dopad by to mělo.

Ze všech těchto důvodů vítáme projekt Fóra CH 77, které by bylo nejen "ventilátorem", kterým by proudil zvěří do CH 77 a z CH 77 do jejího 'centra' "čerstvý vzduch", ale bylo by jakýmsi "malým parlamentem" CH 77, jenž by mohl, abychom tak řekli, hrát úlohu, kterou ve starém republikánském zřízení Říma měl lidový tribunát. To znamená, že jeho hlas by nebyl pouze hlasem poradním. Fórum CH 77 by se mělo v prvé řadě opírat o koordinovanou účast signatářů mimo hlavní města a signatářů "druhé vlny", tj. signatářů, kteří se připojují v těchto letech a jsou skoro bez výjimky příslušníky mladé generace (kteří si už vytvořili svoje kulturní krystalizační centra, jež je možno Fóru postavit do služeb) a dokonce, a to velmi intenzivně, i o účast zainteresovaných nesignatářů (protože i jim by tu CH 77 měla být otevřena, tak jako je VQNS ku pomoci všem občanům bez rozdílu). Organizační problémy s tím spojené jsou do značné míry s tím zajištít si mladí a noví aktivisté sami, ale musejí vědět, že se na práci a požadavky Fóra bere vážný praktický zájem, že bude zaručeno, že realizaci podnětů a požadavků Fóra nebude bráněno ať tím či jiným způsobem dosavadním "aktivním jádrem" s jeho Klubem mluvčích, jehož existenci vůbec nepovažujeme za něco, co by přineslo vyhlídky na změnu dosavadního "zvykového práva". Toto "zvykové právo" se sice osvědčuje v mnoha bodech, ale v jiných už je bezdou. A doplnit staré zvyky novými zvyky je podle našeho názoru věc přirozeného vývoje lidského společenství. Závesť jako "zvyk" aktivní podíl mladé generace na práci CH 77 (se všemi důsledky z toho plynoucími) je podle našeho názoru věc, která je neodkladná.

Signatáři Charty 77 (rok narození, místo pobytu):

Rudolf Bereza (1942, Mariánské Údolí), Viktor Breth (1959, Praha), Petr Cibulka (1950, Brno), Stanislav Devátý (1952, Gottwaldov), Roman Grič (1956, Jihlava), Martin Höger (1962, Praha), ing. Tomáš Hradilek (1945, Lipník nad Bečvou), Petr Krach (1955, Sušice), Mikoláš Chadima (1952, Praha), Zdeněk Ingr (1953, Pardubice), Dagmar Kadlecová-Hlavsová (1956, Dolní Koupice), ing. Milan Kohout (1955, Praha), Jiří Kostur (1942, Vehlovice), Jiří Koula (1960, Chomutov), Libor Kuch (1963, Praha), Vladimír Líbal (1954, Plzeň), Miloslav Mašek (1958, Praha), Jaroslav Mlejnek (1959, Praha), Jiří Mrázek (1945, Praha), Karel Mrázek (1957, Chomutov), Aleš Müller (1964, Blansko), Jaroslav Ondrák (1961, Praha), Milan Pavlištík (1963, Rožnov pod Radhoštěm), Jan Pfináček (1954, Praha), Stanislav Pitaš (1957, Ženov), Petr Prokeš (1949, Praha), Jan Rampich (1966, Plzeň), ing. Zdena Řeháková (1953, Praha), Dušan Skála (1954, Brno), Jitka Skálová (1960, Brno), Zdeněk Sosna (1954, Praha), František Stárek (1952, Praha - autor textu), Marcela Stárková (1932, Praha), Jaromír Šavrda (1933, Ostrava), Zdeněk Šmerda (1958, Praha), Petr Tačoun (1946, Praha), Jiří Vaněk (1954, Praha), Vladimír Voják (1951, Praha), Luboš Vydra (1946, Praha), Václav Žufan (1960, Klatovy).

Rudé právo k vraždě v Dejvicích (k dokumentu Ch 77/42/87)

Sdělení ministerstva vnitra

Práha - Dne 20.května 1987 zveřejnilo Rudé právo v rubrice Z černé kroniky zprávu o zastřelení číšníka z restaurace v Praze 6 a o zadržení dvou pachatelů podezřelých z tohoto činu. Redakci Rudého práva od té doby došlo několik dopisů řešení se žádostí o bližší informaci k tomuto případu. Od příslušných orgánů federálního ministerstva volně redakce obdržela informaci, že je vedeno trestní stíhání proti dvěma pachatelům pro trestný čin vraždy a pomoc k tomuto trestnému činu. Obvinění jsou ve vazbě. Ve věci probíhá intenzivní vyšetřování za aktivní pomoci veřejnosti a v nejbližších dnech bude věc předložena vojenské prokuraturě s návrhem na podání obžaloby proti oběma stíhaným pachatelům.

RP 7.7.1987

(ZA)

*
Omluva Petra Uhla

V Infochu č.7 jsme zveřejnili dokument Charty 77/36/87, jímž byl vydán text Michaela Dymáčka o právu cestovat. Přílohu k tomuto textu "Právní úprava cestování čs. občanů do zahraničí", jejímž autorem byl rovněž M. Dymáček, jsme zveřejnili v č.8. V téže čísle vysla i polemická stát Petra Uhla, který vytýkal M. Dymáčkovi, že nesprávně chápe znění zákona o cestovních dokladech a prováděcího nařízení. P. Uhl nás nyní požádal o zveřejnění své omluvy:

"Současné právní předpisy, upravující vydávání cestovních dokladů, uvádějí, kdy vydání cestovního dokladu může být odepřeno (není-li cesta v souladu se státním zájmem atd...) Pravdu měl M. Dymáček, když tvrdil, že i v těchto případech nemusí být vydání cestovního dokladu odepřeno. Nehlásal tedy žádný právní blud, jak jsem ve své polemice tvrdil. Ten jsem naopak hlásal já, když jsem tvrdil, že v těchto případech je pro úředníka, který o vydání rozhoduje, odepření obligatorní (povinné, závazné). Michaelu Dymáčkovi i čtenářům Infochu se omlouvám. Jak ukazuje např. čs. zákon č. 55/1928 Sb. o cestovních dokladech, který neumožňoval dnešní libovili při rozhodování ("smí být odepřen jen těm osobám, které...") a následuje poměrně přesné vymezení, je celá tato problematika složitější a měli by se jí zabývat především právníci. I když se s návrhy M. Dymáčka na řešení neutěšeného stavu právních předpisů i každodenní praxe orgánů VÚB, vydávajících cestovní doklady, stále v některých aspektech neztotožnuji, chci zdůraznit, že jsem od počátku velmi ocenoval (a také jsem to napsal) a stále ocenjuji jeho postoj a postup, jímž si doslova vynutil to, co mu i podle rozporuplného čs. práva plně náleží: že totiž řízení o vydání cestovních dokladů je správním řízením se všemi možnostmi, které toto řízení poskytuje. Je to příklad hodný následování. M. Dymáčkovi jsem vždy držel palce a doufám, že Infoch v budoucnu najde místo nejen pro informace o dalším vývoji v jeho řízení (a v řízení jiných občanů), ale i pro zveřejnění rozborů z této oblasti čs. práva.

5.8.1987

Petr Uhl"

Sdělení výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, československé ligy pro lidská práva, člena Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromázdění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č.591.

Sdělení č.662 (Odsouzení punků prvoinstančním soudem)

Okresní soud v Hradci Králové, jehož senátu předsedal JUDr. Oldřich Rejsek, shledal na závěr hlavního líčení dne 29.6.1987 čtyři příslušníky hnutí punk, obžalované pro trestné činy výtržnictví a útoku na veřejného činitele, vinnými a odsoudil je k těmto trestům: Romana Šubu k deseti měsícům odnětí svobody v I.NVS, Milana Čupolu k osmi měsícům odnětí svobody v I.NVS, Vítě Tichého k šesti měsícům a mladistvého Kamila Petrovického ke čtyřem měsícům odnětí svobody; oba posledně jmenovaní mají

tento trest podmíněně odložen na zkušební dobu tří let, přičemž jim soud uložil, že po zkušební dobu nesmějí užívat alkoholické nápoje. Vynesené tresty odpovídají návrhu prokurátora. Milan Šupola se proti rozsudku odvolal na místě, ostatní obžalovaní a prokurátor si ponechali lhůtu na rozmyšlenou. O odvolání bude rozhodovat krajský soud v Hradci Králové. Stanislav Berka, původně stíhaný spolu s čtyřmi jmenovanými, bude mít samostatné soudní řízení před okresním soudem v Hradci Králové.

Jak jsme již několikrát referovali (viz naše sdělení č.622, 645, 652 a 661), v listopadu loňského roku došlo v Bělé nad Orlicí při oslavě svatby k nepriměřenému zásahu Veřejné bezpečnosti; svatebčané, kteří jsou stoupenci hnutí punk, byli při konfliktu biti a několik z nich bylo převezeno k výslechu; pět z nich bylo obviněno z uvedených trestních činů. I když soud nyní rozhodl, že jsou všichni vinni trestními činami výtržnictví (§ 202/1 tr.z.) a útoku na veřejného činitele ve smyslu slovního útoku (§ 156/2 tr.z.), útokem násilné povahy (§ 155/1 tr.z.) uznal tři obžalované a Vítu Tichého této části obžaloby zprostil. Zatímco Milan Šupola měl tento trestní čin spáchat tím, že se ohánil taškou, která zasáhla jednoho příslušníka do prsou, dopustili se ho pří Roman Šuba a Kamil Petrovický tím, že kopali do policejního auta, tzv. antonu, který odvázel další punky. Podle platného výkladu příslušného zákonného ustanovení má však jít o násilí páchané na osobách, nikoliv na věcech.

Během hlevního líčení padla zmínka i o tom, že nejde o soud nad hnutím punk a jeho příslušníky, nicméně v jiných souvislostech poukazoval soud na předchozí řízení s punky. Rozsudek nelze v žádném případě označit za mírný, zvláště proto, že obžalovaným nebylo prokázáno užití násilí.

Praha 30. června 1987

*

Sdělení č.663 (Tomáš Hradilek a Rudolf Berezka budou souzeni)

Okresní soud v Olomouci nařídil hlavní líčení v trestní věci proti ing. Tomáši Hradíkovi a Rudolfovi Berezovi na pondělí 6.7.1987 v 10,30 hodin do místnosti č.3 - první patro olomoucké soudní budovy.

Oba jmenovaní jsou stíhaní okresním prokurátorem pro přečin proti veřejnému pořádku, jehož se měli dopustit tím, že jak jsme již několikrát informovali (viz naše sdělení č.636, 637, 650, 651 a 660), rozvinuli při letošní prvomájové manifestaci v Olomouci transparent s nápisem "Charta 77 vybízí k občanské kurázi".

Oba obžané jsou souzeni nikoliv pro nějaké porušování veřejného pořádku, ale právě pro obsah nápisu, pro propagaci myšlenky Charty 77, kterou prokurátor Jaroslav Voda v žalobním návrhu hodnotí jako "zákonem nepovolené uskupení". Hlavní líčení bude probíhat před samosoudcem v první instanci. Vzhledem k podanému odporu k původnímu trestnímu příkazu hrozí oběma stíhaným peněžitý trest do výše 2 500,- Kčs.

Praha 3.7.1987

*

Sdělení č.664 (Tomáš Hradilek a Rudolf Berezka odsouzeni)

Samosoudce okresního soudu v Olomouci Jaroslav Filipský rozhodl v hlavním líčení, konaném dne 6.7. u okresního soudu v Olomouci, že se ing. Tomáš Hradilek a Rudolf Berezka dopustili přečinu proti veřejnému pořádku a odsoudil každého k peněžitému trestu ve výši 2 500,- Kčs a nebo v případě nedobytnosti této částky, k náhradnímu trestu odnětí svobody v trvání jednoho měsíce. Oba stíhaní se odvolali, prokurátor si ponechal lhůtu na rozmyšlenou.

Tomáš Hradilek se ve své obhajobě vrátil k výroku prokurátora, že "Charta 77 je zákonem nepovolené uskupení" a uvedl, že právní subjektivita Charty 77 vyplývá mimo jiné i z toho, že zástupci Charty 77 jsou zváni k oficiálním rozhovorům se státními, parlamentními a politickými činiteli, kteří navštěvují Československo.

Prokurátor Jaroslav Voda naopak uvedl, že trestní stíhaní je důvěrné, protože 1. máj je státní svátek stanovený státními orgány, takže pří veškerá prvomájová besla musí být schválena orgány Národní fronty. Transparent s nápisem "Charta 77 vybízí k občanské kurázi" byl jako corpus delicti v soudní síni, soud však zmití návrh stíhaných, aby byl transparent během hlavního líčení rozvinut.

K hlavnímu líčení se dostavili přátelé stíhaných, a to i ze vzdálenějších míst, mezi nimi byl i jeden mluvčí Charty 77. Signatářům Charty 77 Vladimíru Liberdovi a Jaromíru Šavrdovi, a dále Karlu Bínovčovi bylo znemožněno se k hlavnímu líčení dostavit: po cestě je totiž zastavila hlídka VB, která jim odebrala technický průkaz jejich automobilu.

O případu jsme informovali ve sděleních č.636, 637, 650, 651, 660 a 663.
V Praze 9.7.1987

*

Sdělení č.665 (Zdravotní potíže Karla Srpa a Vladimíra Kouřila)

Dne 29.6.1987 probíhalo u obvodního soudu pro Prahu 7 občansko-právní řízení v pracovně právním sporu předsedy jazzové sekce Karla Srpa, který byl k soudnímu jednání eskortován z NVÚ Plzeň-Bory, kde vykonává trest odnětí svobody. Karel Srp byl nemocen, šlo o nachlazení a horečky. Na začátku jednání prohlásil, že si stěžuje na příslušníky SNV, kteří mu bezdůvodně dne 25.6. odebrali acylpirin, jediný lék, který mu byl ordinován. Uvedl také, že mu dosud nebyla umožněna návštěva u psychiatra, která mu byla při vstupní zdravotní kontrole přislíbena; K.Srp si tehdy totiž stěžoval na sníženou soustředivost, způsobenou mnichoměsíční vazbou. Karel Srp požádal dále soud o právní ochranu, o přemístění z NVÚ Plzeň-Bory do Prahy a o to, aby soud o jeho stavu informoval ministerstvo spravedlnosti, mezinárodní Červený kříž a Amnesty International.

Dále se dovídáme, že za dva měsíce věznění Karla Srpa na Borech byl jeho rodině doručen pouze jediný dopis, že dopisy od příbuzných jsou Karlu Srpu doručovány nepravidelně a že při nedávné návštěvě příbuzných příslušníci SNV průběh návštěvy nepřiměřeně omezovali.

Dne 2.7.1987 byl z výkonu trestu propuštěn místopředseda jazzové sekce Vladimír Kouřil, a to ve velmi špatném zdravotním stavu. V důsledku zánětu ledvin má oteklé nohy a navíc je má poraněny od obuvi, kterou musel nosit při práci na stavbě v NVÚ Bělušice.

Praha 9.7.1987

*

Sdělení č.666 (Zápočet vazby Eduarda Vacka)

Ve výkonu trestu odnětí svobody v NVÚ MS Pardubice je 40letý elektromechanik Eduard Vacek z Teplic, který byl odsouzen dne 3.6.1986 okresním soudem v Teplicích ve spojení s usnesením krajského soudu v Ústí nad Labem z 29.8.1986 k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku v I.NVS pro trestný čin výtržnictví, jehož se měl dopustit tím, že rozšiřoval samizdatové publikace PAKO a Vokno a že ve svých literárních dílech použil vulgárních výrazů. Trest nastoupil Eduard Vacek dne 29.9.1986. Protože byl od 22.1.1986 do 14.3.1986 jako obviněný z téhož trestného činu ve vazbě v Litoměřicích, měla mu být podle zákona započtena tato vazba do trestu a jeho trest má skončit 9.8.1987. (Viz naše sdělení č.501, 510, 529, 532, 556 a 569.)

Nyní jsme dostali zprávu, že podle informací pracovníků NVÚ MS Pardubice tento zápočet proveden nebyl a že chtějí Eduarda Vacka propustit až 29.9.1987. Vzhledem k tomu, že jde o naprostě jasný případ běžné právní rutiny, těžko uvěřit, že to je nedopatření nebo opomenutí. Vyzýváme soudce okresního soudu v Teplicích Jaroslava Bartůňka, aby dodatečně splnil svoji povinnost a zápočet provedl tak rychle, aby Eduard Vacek mohl být propuštěn na svobodu podle práva. O věci informujeme rovněž ministra spravedlnosti JUDr. Antonína Kašpara a generálního prokurátora JUDr. Jána Fejče.

V Praze 16.7.1987

*

Sdělení č.667 (Bratři Wonkové před nejvyšším soudem)

Předseda senátu nejvyššího soudu ČSR Pavel Janda rozhodl, že veřejné zasedání v trestní věci proti Pavlu a Jiřímu Wonkovým se bude konat ve dnech 6. a 7. srpna 1987 od 8,30 hodin v místnosti č.31 v přízemí soudní budovy v Praze 4, nám. Hrdinů

1300. V tomto zasedání má nejvyšší soud rozhodnout o odvolání obou bratrů a jejich matky paní Gerdy Wonkové proti rozsudku městského soudu v Praze z 26. května t.r. Prokurátor odvolání nepodal, takže odvolací soud nemůže uložit obžalovaným přísnější tresty než uložené prvoinstančním soudem.

Jak známo (o případu jsme referovali ve sděleních č. 536, 544, 585, 625, 626, 630, 640, 648 a 649), říšovné trestné jednání mělo spočívat v tom, že Pavel Wonka, který chtěl vloni v květnu kandidovat na nezávislého poslance Federálního shromáždění, rozšířoval svůj volební program, jímž měl podle obžaloby útočit na kptolečenské a scátní zřízení republiky, díle v urážlivých výrocích Pavla Wonky na adresu státních orgánů a veřejných činitelů a v jeho údajném napadení soudce, který v bytě Pavla Wonky prováděl exekuci. Soud uznal Pavla Wonku vinným toliko mírněji trestným činem pobuřování, a nikoli podvracení republiky, jak se domáhala obžaloba; obdobně údajný útok proti soudci posuzoval mírněji a té části obžaloby, která ho vinila z podvracení republiky pronášením výroků během jeho výkonu trestu v Plzni-Borech v letech 1984-85 ho zcela zprostil. Pokud jde o Jiřího Wonku, části obžaloby byl rovněž zproštěn a soud ho odsoudil za vypracování a zveřejnění jeho socialistického závazku, v němž se nabízel za kandidáta Národní fronty na poslance Federálního shromáždění; tento skutek kvalifikoval ve shodě s obžalobou jako pobuřování proti zřízení republiky.

Pavel Wonka byl městským soudem odsouzen k trestu 21 měsíců v II. nápravně výchovné skupině a k následnému tříletému ochrannému dohledu ve smyslu § 2 odstavce I zákona o ochranném dohledu. Jiří Wonka byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku nepodmíněně, a to právě v den, kdy byl už rok ve vazbě - oba bratři byli zadrženi 26. května 1986. Pavel Wonka zůstává stále ve vazbě, Jiří byl tři dny po vynesení rozsudku propuštěn, neboť prokurátorka uvedla svou stížnost proti rozhodnutí soudu zpět. Po svém propuštění trpí každými zdravotními potížemi, které byly způsobeny krutým zacházením a fyzickým týrání ve věznici v Hradci Králové. Stává se i na nedostatečnou lékařskou péči, kterou přícitá vlivu státních orgánů, snazících se bagatelizováním jeho zdravotních potíží minimalizovat vinu vězeňských dozorů. Značné problémy má také se zaměstnávatelem organizací, kde je v pracovním procesu.

Případ ryze politicky motivovaného a nespravedlivého stíhání bratrů Wonkových vzbudil pozornost čs. i mezinárodní veřejnosti a vyvolal četné projevy solidarity. Jedením z nich je řetězová 24hodinová hladovka za propuštění Pavla Wonky, k níž se připojilo zatím 67 občanů.

V Praze 28.7.1987

Sdělení č. 668 (Policejní zásahy proti členům přípravného výboru SPUSA)

Dne 4. července, v den vyhlášení americké nezávislosti, uspořádali členové přípravného výboru Společnost přátel USA z Gottwaldova oslavu na parníku, který si pronajali na výletní plavbu po řece Moravě z rekreačního střediska v Napajedlích. Přípravný výbor této společnosti - SPUSA - byl založen letos na jaře v pěti městech: Gottwaldově, Lipníku nad Bečvou, Ostravě, Brně a Praze, ve výboru je 43 čs. občanů, z toho 19 je z Gottwaldova. Poznámějme ještě, že přípravný výbor požádal rádně o registraci ministerstvo vnitra, předložil návrh stanov a organizačního rádu a uchází se o členství v Národní frontě. Rozhodnutím ze dne 19.6.1987 byla žádost o registraci ministerstvem vnitra zamítнутa; toto rozhodnutí není pravomocné, protože se členové přípravného výboru proti němu odvolali rozkladem.

Státní bezpečnost sleduje činnost přípravného výboru s nelibostí a jeho členy podrobuje šikanám. Oslavu na parníku sledovali příslušníci StB z povzduší a bez zásahu, nicméně už druhý den v Napajedlích vyšetřovali činnost údajně protistátní skupiny, která se však projevila pouze v tom, že lidé na parníku hráli na kytary a zpívali.

Dne 14.7. byl odvezен do budovy SNS člen přípravného výboru SPUSA Vladimír Kolínek, čtyřicetiletý fotograf z Gottwaldova, zaměstnaný v distribuci státního filmu. Po půlhodinovém výslechu kriminálky byla původní průhledná zámkinka - účast na neexistujícím mravnostním deliktu - opuštěna a další 3 a půl hodiny byl vyučíván

Státní bezpečností na vznikající spolek SPUSA. Při výslechu mu příslušníci StB ukazovali fotografie členů přípravného výboru SPUSA, které Vladimír Komárek zhotovil a které mu tajně a nezákonné odcizili několik dnů před výslechem. Dále mu tvrdili, že členy přípravného výboru pozavírají za špinavá, neboť výbor má prostřednictvím Stanislava Devátého styky s americkým velvyslanectvím v Praze. V této souvislosti poznámenejme, že již 25.6.1987 byl člen přípravného výboru SPUSA Stanislav Devátý, který je rovněž signatář Charty 77 a člen VONS, zadřen pod absurdní záminkou v Praze na Václavském náměstí, byla u něho provedena nezákonné osobní prohlídka, při níž mu bylo odebráno 6 ks posledního čísla samizdatového literárního časopisu Revolver Revue, a po výslechu byl příslušníky StB odvezen na autobusové nádraží, kde byl pod pohružkou dalšího násilí přinucen nastoupit do autobusu a odcestovat domů do Gottwaldova. Stanislav Devátý podal proti tomuto postupu stížnost ministerstvu vnitra ČSR.

K dalším nezákonným akcím Státní bezpečnosti došlo 18.7., kdy tři členové přípravného výboru SPUSA, ing. Petr Bartoš, Ladislav Kašpar a ing. Bedřich Koutný pořádali oslavu narození jednoho občana v Pohořelicích u Gottwaldova, kde si pronajali sál místního hostince. Již den předtím obsadila Státní bezpečnost část nejbližšího rodinného domku, jehož majiteli tvrdila, že podniká akci proti blíže neurčité "protistátní skupině", a instalovala zde kamery a fotoaparáty. Před 14. hodinou, kdy oslava začínala, se pohybovali kolem hostince a ve vesnici uniformovaní i neuniformovaní příslušníci SNB (někteří v montérkách). Přicházející byli podrobováni kontrole občanských průkazů. V sále se sešlo 200 - 250 přátel. Kolem 16. hodiny narušili oslavu příslušníci Veřejné bezpečnosti, kteří nařídili ukončení žábavy, i když byla plánována do 22 hodin. Zákaz vydali s odůvodněním, že tam hraje hudba a že tedy jde o nepovolenou hudební produkci. Na oprávněnou námitku, že při soukromé oslavě není podle čs. právních předpisů potřeba pro hudební produkci žádného předchozího povolení, nebrali zřetel. Dali přítomným ultimátum, že pokud nevyklidí do 20. hodiny sál, zasáhne jednotka SNB, která je připravena v sousední vesnici, a při zásahu poničí zařízení restaurace, což prý bude připsáno k náhradě účastníkům oslavy. Dále začali kontrolovat občanské průkazy přímo v sále, několik lidí zatáhli do kuchyně, kde je agresivním způsobem vysýchali na údajnou protistátní skupinu, ukládali pokuty za nedostatky v občanských průkazech, za ojeté pneumatiky vozidel atp. V oslavě nebylo možno pokračovat, její účastníci opustili pod tímto nezákonnému nátlakem hostinec i vesnici. Tři pořadatelé oslavy podali ministru vnitra ČSR na toto protiprávní počinání příslušníků SNB stížnost.

V posledních dnech jsou členové přípravného výboru SPUSA v Gottwaldově vystaveni policejně sledování.

Všechny tyto zásahy a akce Státní bezpečnosti jsou nezákonné. Jejich protiprávnost je zvýrazněna okolností, že přípravný výbor SPUSA žádně požádal o registraci. Tyto policejní akce jsou nejen porušováním základních občanských práv, tj. práva na svobodu shromažďovací, na svobodu pohybu a na svobodu sdružovací, které zaručuje čs. ústava, zákony a zvláště pak Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, ale jsou navíc útokem proti chvályhodné snaze čs. občanů přispět podle svých možností k přátelství a porozumění mezi národy a tím i k mezinárodní spolupráci a k trvalému, tj. demokratickému míru.

V Praze 28.7.1987

*

Sdělení č.669 (Rozhodnutí o zabrání věcí Anny Šabatové je pravomocné)

Dne 17.1.1984 provedla skupina příslušníků Státní bezpečnosti, vedená vyšetřovatelem npor. JUDr. Bežuchem v byte Anně Šabatové v Anglické 8, Praha 2, domovní prohlídku. Jak jsme uvedli ve sdělení č.355 z 19. ledna 1984, byla tato domovní prohlídka zdůvodněna trestním stíháním ve věci trestného činu obecného ohrožení podle § 179 odst. 1 tr. z. a byly při ní hledány věci, které by mohly mít souvislost s údajně tehdy připravovaným pumovým výbuchem v obchodním domě Kotva. V této věci nebyl nikdo obviněn, trestní stíhání bylo přerušeno 31.8.1984 a později bylo

přerušeno nebo zastaveno i trestní stíhání ve věci trestného činu pobuřování podle § 106 odst. 1, písm. a), b), c) tr.č., které dne 23.5. 1984 zahájil, po vyloučení k samostatnému projednání, vyšetřovatel Státní bezpečnosti mjr. Mikuláš Hita. Domovní prohlídka se konala v den, kdy Informacím o Chartě 77, v jejíž redakci tehdy působila Anna Šabatová, byla v Paříži udělena cena Jana Palacha, a to ve zřejmé snaze zdiskreditovat hnutí občanské iniciativy Charty 77, které je ze své podstaty založeno na myšlence nenásilného působení. Konala se čtyři měsíce před návratem manžela Anny Šabatové Petra Uhla z vězení, v němž strávil pro činnost ve VONS pět let. Při prohlídce, která trvala deset hodin a skončila po půlnoci, nebyly však nalezeny žádné zbraně a trhaviny, které byly údajně hledány, ale 142 položek písemnosti, souvisejících s činností Charty 77, VONS, Informací o Chartě, různé samizdaty, časopisy, gramofonové desky, magnetofonové pásky a psací stroj. Dne 21.7.1984 bylo devatenáct položek - psací stroj, několik knížek a dva pásky - vráceny. Teprve 3.4.1986, tedy po dvou letech, podal obvodní prokurátor pro Prahu 2 JUDr. František Antoš obvodnímu soudu pro Prahu 2 návrh, aby soud vyslovil zabráni všech ostatních věcí, včetně magnetofonických pásků a kazet, gramofonových desek, knih, časopisů, různých strojopisů a také obkladky Petra Uhla v jeho soudním procesu z let 1969-71. Dne 27.1.1987 rozhodl obvodní soud pro Prahu 2, jehož senátu předsedal JUDr. Tomáš Vrchlatý, že se návrhu prokurátora vyhovuje a všechny tyto věci se zabírají. Učinil tak s odůvodněním, že "obecný zájem je, dán v zájmu na ochranu nerušeného vývoje socialistické společnosti" a s nepravidlivým tvrzením, že v trestní věci byla stíhána Anna Šabatová. O stížnosti Anny Šabatové rozhodoval nyní, dne 23.7.1987, městský soud v Praze, jehož senátu předsedal JUDr. Alexandr Budý. Aniž se vypořádal s hlavní námitkou Anny Šabatové, že usnesení obvodního soudu je nepřezkoumatelné, potvrdil v nevěřejném zasedání rozhodnutí první instance, takže zabráni všech věci se stalo právomocným.

V souvislosti s tímto případem, kdy manželé Uhlovi byli připraveni o 423 věci, z nichž některé měly značnou finanční hodnotu nebo jiný, osobní význam, musíme znova upozornit na svévolný postup justičních orgánů při rozhodování o zabráni věci, který se stal běžnou praxí. Tento postup je umožněn volným a nepřezkoumatelným výkladem zákonného ustanovení podle § 73, odst. 1 písm. c) tr. zákona, podle něhož věc může být zabrána, vyžadují-li to bezpečnost lidí nebo majetku, popřípadě jiný obdobný obecný zájem. Tato formulace zákona přímo vybízí k jeho zneužití. Soudy při svém rozhodování totiž aplikují tzv. obecný zájem způsobem, který vede k potlačování jakékoli nezávislé aktivity a k šikanování občanů. Vyzýváme proto ústavní orgány, aby toto zákonné ustanovení, legalizující zvůli, bylo novelizováno.

V Praze 3. srpna 1987

*
Sdělení č. 670 (Zásahy státních orgánů proti nezávislým kulturním aktivitám na Karlovarsku)

V sobotu dne 25.7.1987 měl u Daniela Mráze, nar. 4.7.1957, bytem Praha 4, Levského 3136, dělníka, člena rockové skupiny Ženy, prohlásnit koncert několika hudebních skupin. Tento koncert se měl uskutečnit v rekreační usedlosti ve Služetíně, čp. 8, okr. Karlovy Vary, jejíž je spolumajitelem.

Hned po příjezdu na místo D. Mráz zjistil, že celé okolí je již od pátku zablokováno příslušníky VB. On i jeho přátele Jiří Fiala a Alois Borsuk byli zadřeni. Jiřímu Fialovi a Aloisu Borsukovi byl ukázán cyklostylovaný zákaz vstupu do obce, který byl později předkládán k podepisu i ostatním, kdo se na místo konání koncertu pokoušeli dostat. D. Mrázovi bylo velitelem akce, mjr. Frdličkou, ukázáno rozhodnutí odboru vnitřních věcí ONV v Karlových Varech, které zde citujeme:

"ROZHODNUTÍ

Okresní národní výbor, odbor vnitřních věcí v Karlových Varech na základě informace OS SSB Karlovy Vary ze dne 23.7.1987 zakazuje podle § 1, písm. b) zák. č. 126/1960 sb., o některých přechodných opatřeních k upevnění veřejného pořádku, shromáždění osob dne 25.7.1987 v Teplé části Služetín u Daniela Mráze s výjimkou jeho rodiných

příslušníků."

Po protestech D.Mráze bylo jeho přátelům J.Fialovi a A.Borsukovi povoleno se k němu připojit. V bývalé konírně statku bylo už v té chvíli přítomno deset příslušníků VB vedených kapitánem. V okamžiku, kdy je Daniel Mráz vyzval k odchodu, vstoupil do místnosti mjr.Hrdlička s povolením okr.prokurátora v KV k domovní prohlídce. Tento "legální" aspekt razie komentoval slovy: "Tak to vidíte, pane Mráz, že jsem větší demokrat než vy." Rovněž měl s sebou vyplněné formuláře pro případné 48hodinové zadržení D.Mráze. Prohlídka byla - aniž bylo cokoli zabaveno - uskutečňována značně neobvyklou formou pravidelného procházení domem v asi hodinových intervalech. Další příchozí byli buď vykázáni za hranice obce nebo odvezeni k výslechům. Opatření, jež měla zabránit zájemcům v účasti na koncertu, byla víc než důkladná: obklíčení domu 80 - 100 uniformovanými policisty, včetně neuniformovaných příslušníků pohotovostního oddílu VB, trvalo až do odjezdu majitele a jeho přátel. Některé vlaky mimořádně nazastavovaly v železniční stanici Hoštěc, nejbližší Služetinu. V jiných případech byli přijízdějící účastníci mezičím odvolaného koncertu vyváděni z vlaku již ve střediskové obci Teplá. Členové jedné punkové kapely byli po sedm hodin zadržováni na MO VB v Toužimi.

Daniel Mráz ve svém domě v Služetíně pořádal již několik rockových a punrockových koncertů. Od podzimu 1986 se však tyto koncerty staly předmětem policejních represálií. Během koncertu konaného koncem září 1986 vnikla do objektu v pokročilé hodině skupina příslušníků VB, vedená mjr.Bartošem z Kálových Varů a vykonała zde domovní prohlídku, aniž by k tomu měla povolení prokurátora. Všichni přítomní byli legitimováni a D.Mráz dodatečně pokutován za údajné rušení nočního klidu, porušení zákazu rozdělávat oheň blíže než 50 m od stavení a vyvěšení plakátu na domě. Následovala řada výslechů účastníků koncertu v Kutné Hoře, Mariánských Lázních, Kálových Varů a Jihlavě. Napříště byl spolumajitel D.Mráz zastrašován před každým koncertem "preventivně" na KS SNB pro Prahu a Středočeský kraj v Bartolomejské ulici č.7 orgány StB. Navzdory tomuto šikanování se ve Služetíně uskutečnilo dalších pět rockových koncertů za účasti pražských i venkovských rockových skupin, ve dvou případech spojených s výstavou. Represivní opatření v tuto dobu byla relativně mírná: výslechy, odebírání řidičských a technických průkazů majitelům přijízdějících vozidel.

V květnu 1987 došlo k dalšímu zosření situace. Před koncertem 29.5.1987 byla uzavřena silnice vedoucí obcí a prováděna kontrola všech projízdějících aut. Těhož dne byl lokálně odpojen přívod elektrického proudu do usedlosti. Všem přijízdějícím účastníkům koncertu byly odňaty a zadrženy občanské průkazy. Před stavením hlídkoval celé dva dny policejní vůz. Akce se zúčastnily útvary VB z celého Západočeského kraje. 200 m před obcí byly zastaveny automobily, jimiž na koncert přijízděla západoněmecká punková kapela a bylo jí zabráněno v účasti. Koncert se navzdory všem těmto okolnostem a neustálým pokusům VB vniknout do objektu uskutečnil a byl ukončen ve 22.30 hodin, aby jeho organizátoři nemohli být nařčeni z rušení nočního klidu. V noci však policisté do usedlosti stejně vnikli a budili spící hosty pod zámkou, že hledají majitele. Vniknutí do objektu se podle svědectví souseda opakovalo po 14 dnech. Příslušníci VB si dům odemkli a nějakou dobu se v něm zdržovali.

Po tomto koncertu bylo zahájeno vyvlastňování domu čp.8. Jeho spolumajitelé Jaroslav Kozlík a Blanka Bezzemková vlastnící polovinu se totiž vystěhovali do NSR. Daniel Mráz se svou manželkou chtěl tuto polovinu domu od jeho nového vlastníka, MNV v Teplé, odkoupit, ale pro průťahy a cenové machinace k tomu posléze nedošlo. Mezičím odešla do exilu i manželka D.Mráze, Vladimíra Mrázová spolu se svými dvěma dětmi. D.Mráz byl jako spolumajitel vyzván, aby svou zbývající čtvrtinu odprodal státu. Při této příležitosti bylo mu nabídnuto 11 623,70,- Kčs, přičemž jen do stavebních úprav investoval zhruba 20 000,-Kčs.

Jakkoli Daniel Mráz na nabídku nereagoval, byl mu oznámen termín, v němž byla připravena k podpisu kupní smlouva a byl vyzván, aby se dostavil a vzal s sebou klíče od objektu. Za zmínu rozhodně stojí, že příslušníci VB, kteří strželi dům

dne 25.7.1987, aby zde nemohl být uskutečněn koncert (zkouška?), během dlouhých hodin čekání hovořili o usedlosti, jako by už byla jejich majetkem, diskutovali o chystaných stavebních úpravách apod.

Daniel Mráz si po opakování zkušenosti (podobně už v minulosti pocházel - z týchž příčin - při pokusu o usídlení v Kolnovicích v Jeseníkách) a po odchodu manželky a dětí do Rakouska a později do Itálie, podal žádost o vystěhování z ČSSR, která však byla zamítnuta. Zamítnuto bylo rovněž odvolání. Žádost o vystěhování si podal znova.

Celý případ opět dokazuje, že postoj mocenských orgánů, přinejmenším pokud jde o nezávislé kulturní aktivity, se přes všechnu rétoriku a kosmetické úpravy (pořádání okázalých akcí jako např. Rockfest ap.) ani v nejménším nezměnil. Lze dokonce říci, že v daném případě má nezákonitost mnohem širší záběr než v nedávné minulosti.

Praha 3.8.1987

*

Sdělení č.671 (Případ Pavla Miňa)

Dne 8.8.1987 v 9.30 v místnosti č.115 v I patře budovy městského soudu v Košicích má pokračovat v hlavním líčení v trestní věci proti uměleckému fotografovi Pavlu Miňovi, nar.22.6.1953, bytem Košice, Buzulucká 22, obžalovanému z dvojnásobného pokusu trestného činu poškozování zájmů republiky v cizině podle § 8 odst.1 k § 112 trestního zákona. Toto líčení bylo již dvakrát pro nepřítomnost jednoho ze svědků na návrh prokurátora odročeno.

Pavol Miňo se měl tohoto údajného trestného činu dopustit jednak tím, že 18.6.1985 během svého pobytu v Maďarsku odesal na krycí adresu rozhlasové stanice Svobodná Evropa samizdat Alexandra Francištiho Reise "Matriarchát" (na kinofilm), který podle tvrzení městského prokurátora v Košicích JUDr. Jána Mikuly obsahuje hrubé a vulgární výroky proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení, a dopis, obsahující žádost o jeho uveřejnění v zahraničí, jednak tím, že 12.11.1985 s sebou v zavazadle při cestě vlakem z Košic do maďarského Miškovce měl 35 fotografií se záběry z cikánských osad v okrese Košice-venkov a Spišská Nová Ves a čtyřstránkový text "Výpredaj". Fotografie a text mají podle tvrzení prokurátora podávat jednostranné informace o kulturních a sociálních poměrech v Československu.

Pavol Miňo byl za tyto skutky městským soudem v Košicích (senát byl ve složení JUDr. Andrej Metterpák, předseda a Vlasta Glaublicová a Ladislav Šimek jako přisedící) odsouzen již jednou, a to 21.5.1986, a to k trestu šesti měsíců nepodmíněně v I.NVS. Krajský soud v Košicích usnesením ze dne 31.7.1986 vrátil pro formální závady věc soudu prvního stupně. Toto usnesení napadl stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti SSR. Při veřejném zasedání dne 10.2.1987 nejvyšší soud SSR rozhodl, že stížnost je důvodná a zrušil nejen usnesení krajského soudu v Košicích, ale i rozsudek městského soudu a věc vrátil prokurátorovi k projednání; kromě jiného i proto, že ve spise jsou dvě obžaloby městského prokurátora s rozdílným žalobním návrhem a že zápisu o hlavním líčení nelze zjistit, kterou obžalobu pan městský prokurátor JUDr. Ján Mikula vlastně přednesl. Nejvyšší soud konstatoval i další porušení zákona, a to jak v prospech, tak i neprospech obžalovaného. Neztotičnil se s názorem, že by vyvážením fotografií z cikánských osad mohla být naplněna skutková podstata trestného činu porušování zájmů republiky v cizině.

Pavol Miňo i s manželkou a dvěma dětmi (3 a 2 roky) podali žádost o vystěhování do Velké Británie, která však byla zamítnuta stejně jako odvolání protizamítnutí žádosti.

Trestní stíhání Pavla Miňa je dalším případem porušování svobody slova v Československu, zaručené jak ústavou, tak pakty o lidských právech. Upozorňujeme rovněž na to, že podle ustanovení § 112 trestního zákona lze stíhat každého, kdo se pokusí v zahraničí zveřejnit jakoukoliv informaci, která se vymyká oficiálnímu pohledu nebo má podle názoru orgánů státní moci zůstat utajena.

V Praze 4.8.1987

Poznámka: Z technických příčin bylo hlavní líčení odročeno na 3.9.1987

*

Sdělení č.672 (Policejní zásah proti Jaroslavu Šabatovi)

Dne 4.srpna 1987 byli příslušníky Státní bezpečnosti zadrženi na autobusovém nádraží v Praze Na Florenci Jaroslav Šabata, který přijel autobusem z Brna. Byl odveden na místní oddělení VB, kde ho příslušníci StB vyslýchali asi tři hodiny a poté ho přinutili, aby odcestoval autobusem domů do Brna. Zadržení a výslech přitom kladli do souvislosti s výbuchem v Českých Budějovicích, k němuž došlo 27.10.1986, dotazovali se ho jak často jezdí do Českých Budějovic, kde shodou okolností v životě nebyl. Proti naprosto nezákonnému počinání příslušníků Státní bezpečnosti podal Jaroslav Šabata stížnost. Při výslechu mu byly rovněž protiprávně odebrány písemnosti, které měl u sebe, mj. petici 77 čs. občanů, požadující milost pro kazašského studenta Kairata Riskulbekova, odsouzeného nedávno v SSSR k trestu smrti. Tato žádost o milost i podpisy, za jejichž správnost ručí právě Jaroslav Šabata, je v této dřech odesílána prostřednictvím velvyslanectví SSSR v Praze Michailu Corbačovovi. Za zvláště pohoršlivé považujeme te, že tímto zásahem měla být pod obvyklou záminkou zmařena humanitární akce za záchranu lidského života.

V Praze 5.8.1987

Kruh přátel Polsko-československé solidarity

(Společné prohlášení aktivistů nezávislých hnutí a iniciativ v Polsku a Československu k práci Polsko-československé solidarity)

Letos uplyne devět let od prvního setkání signatářů Charty 77 a členy tehdejšího Výboru na ochranu dělníků (KOR), pozdějsími aktivisty Solidarity. Spolupráce tehdy zahájená pokračovala i přes četné zásahy represivních aparátů obou států, jako bylo v r.1978 uvěznění Jaroslava Šabaty a trestní stíhání Tomáše Petřívého pro styky mezi KOR a Chartou 77 a jako bylo i letošní věznění Petra Pospíšala pro rozvíjení čes.-polské spolupráce. Diležitým předělem v našich stycích bylo založení skupiny spolupráce v Československu i v Polsku, která si dala v roce 1981 název Polsko-česká solidarita.

Jako účastníci různých nezávislých společenských hnutí, iniciativ a aktivit z obou zemí chceme tímto prohlášením znázornit stále výrazněji se projevující veřejný charakter práce této skupiny, která nadále přijímá název Polsko-československá solidarita. Výrazem našeho užnání a plné podpory skupině jakož i výrazem našeho odhodlání nadále s jejimi členy spolupracovat s cílem prohlubovat nezávislé polsko-české kontakty je Kruh přátel Polsko-československé solidarity, který tímto ustavujeme.

Skupina Polsko-české solidarity je tak jako až dosud autonomní pracovní společenství, nezávislé na dosavadních hnutích a iniciativách. Oblastí její činnosti je výměna informací, zkušeností a nezávislé kulturní tvorby a také koordinace nejrůznějších mezinárodních aktivit. Vše toto činí Polsko-česká solidarita v rámci širších styků mezi nezávislými seškupeními v zemích východního bloku s cílem rozvíjet spolupráci v této části Evropy a ve světě vůbec. Pro usnadnění komunikace a koordinace se zveřejňují kontaktní adresy dvou lidí, kteří budou skupině Polsko-česká solidarita poskytovat informace a kteří naopak budou zveřejňovat informace této skupiny. Jsou to:

Anna Šabatová, Anglická 8, 120 00 Praha 2 - Vinohrady, tel.: +422-26-19-573, a Józef Piñior, Piastowska 37/8, Wrocław, tel.: +44871-21-37-94.

V Praze, Vratislavě, Bratislavě, Varšavě a Brně

(Případné uvedení názvu hnutí, iniciativy apod. za jmény signatářů tohoto prohlášení je orientační a neznamená, že celé hnutí, iniciativa atd. se s ním ztotožňuje.)

Václav Benda, Egon Bondy, Petr Gibulka (hudební samizdat), Ján Čarnogurský, Jiří Dienstbier, Luboš Dobrovský, Miklós Duray (Výbor pro ochranu práv maďarské menšiny v Československu), Miroslav Kusý, Ivan Lamper, Ladislav Lís (místopředseda FIDH), Václav Havel, Václav Malý, Lenka Millerová-Marečková, František Stárek (Vokno),

Jaroslav Šabata, Milan Šimečka, Petr Uhl (Informace o Chartě 77), Josef Vobryšek

Leszek Budrewicz (Wolność i Pokój), Zbigniew Bujak, Andrzej Drawicz, spisovatel, Andrzej Falkiewicz, literární kritik, Władysław Frasyniuk, Zbigniew Janas, Leon Kantorski, katolický kněz, prof. Jan Kolanowski, historik, Jacek Kuroń, Barbara Labudová, Jan Józef Lipski, spisovatel, Jan Lityński, Zbygniew Romaszewski, Bohdan Skradziński, nezávislý novinář, Eugenius Szumejko, Henryk Wujec

(Všichni, kteří nejsou označeni, jsou ze Solidarity, Z. Romaszewski navíc z polské období VONS)

*

Potřeba styků pro vzájemné poznání a hledání východisek z traumat světového společenství je tak semozřejmá, že je zcela bezcenné spekulovat o tom, má-li morální, politickou či jinou motivaci. U styků československo-polských to zvýrazňuje společná hranice, společné historické vzpomínky a společné skúšenosti s politickým systémem. Spolupráce nezávislých občanů v Československu a Polsku může tedy - vzhledem k podobnosti systému i důležitým rozdílům ve společenské struktuře - přinést významné podněty. A to jak k překonávání zaostálého politického systému obou zemí, tak k hledání metod i obsahu evropského sjednocení, založeného na pluralitě a demokratické interakci rozmanitých národních a jiných skupinových prvků evropské společenské kultury. Je ovšem třeba přiznat, že vše teprve začíná.

Jiří Dienstbier

*

Domnívám se, že autentické - to znamená centrální mocí neorganizované a nekontrolované kontakty mezi občany různých zemí sovětského bloku mají velký význam. Nejen proto, že prohluší vzájemnou znalost a vzájemné porozumění, ale i proto, že vytvářejí podhoubí k možné budoucí koordinaci zápasu těchto společností za větší svobodu.

Václav Havel

*

Styky mezi nezávislými skupinami v Polsku a v Československu mají několikrát význam.

V morálním smyslu jsou tyto kontakty inspirací a počátkem jednak k žetnějším stykům mezi zájemci z různých oblastí činnosti z obou zemí, jednak k realizaci a rozvinutí kontaktů mezi nezávislými skupinami z různých zemí střední a východní Evropy. Zájem o takové kontakty rozhodně je.

V politickém smyslu tyto kontakty otvírají velké možnosti: přes geografické sousedství toho o sobě navzájem víme dosti málo, zvláště o politických představách, koncepcích, strategických a politické strukturalizaci našich skupin a hnutí. To, co se dozvídáme, pomáhá tříbit naše představy a koncepce skúšeností sousedů ze zápasu o podobné hodnoty nás obohacují i v oblasti politického myšlení.

V praktickém smyslu je účinek této spolupráce zcela bezprostřední a velmi významný, navazuje na řadu dalších oblastí: překládají se články i knihy, objevujeme pro nás dosud neznámé možnosti práce v našich podmírkách a své plody nese i významná publicita, což posiluje vědomí sounáležitosti, pomáhá překračovat jinak těžko prostupné hranice a rozšiřuje pole solidarity, tentokrát s mezinárodním rozsahem.

Petr Pospíchal

*

Budoucnost této části Evropy, má-li to být budoucnost demokratická, musí být vytvářena obyčejnými lidmi, především ti k ní musejí přispět. Jen vzájemným poznáváním, výměnou skúšeností a koordinací nezávislých činností v různých zemích, prostě nejširší mezinárodní spoluprací je možno postupně odstraňovat předsudky minulosti i umělé bariéry přítomnosti, abychom společně změnili nedemokratické poměry, které jsou brzdou rozvoje této oblasti. Polsko-čs.solidarita, která není jen výrazem spojenectví polské Solidarity a čs.Charty 77, nybrž chce působit v širším rámci

nezávislých hnutí, občanských iniciativ i různých skupin ekologických, kulturních a politických v Polsku a Československu, je jen počátkem mnohostranné spolupráce nezávislých hnutí a aktivit všech zemí střední a východní Evropy, spolupráce, která se ostatně neformálně už uskutečňuje.

Anna Šabatová

Petice za Kairata Riskulbekova

Generálnímu tajemníkovi ÚV KSSS Michailu Gorbačovovi

Pane generální tajemníku,

dozvěděli jsme se o odsouzení osmnáctiletého studenta architektury Kairata Riskulbekova k trestu smrti zastřelením. Soud v Alma-Atě jej odsoudil k absolutnímu trestu, podle nepříliš konkrétního znění agenturní zprávy za to, že během loňských studentských nepokojů v tomto kazašském městě zabil policistu a že byl jejich nejagresivnějším účastníkem.

Samotný trest smrti považujeme za akt nedůstojný civilizovaného lidství. V tomto konkrétním případě se však s věcí pojí další okolnosti, které nás vedou k tomu, abychom o zrušení nejvyššího trestu nad kazašským studentem zvláště naléhavě žádali:

Studentské nepokoje v prosinci 1986 byly podmíněny dlouhodobým nezákonným jednáním některých vysokých představitelů mocenské garnitury této svazové republiky. Toto jednání nechal zveřejnit ústřední výbor vaší strany, který také provedl kádrové změny na nejvýznamnějších místech kazašského mocenského aparátu. Studentské nepokoje vybujely tedy alespoň částečně z legitimních příčin.

Nepokoje dosáhly charakteru davové psychózy, jejíž účinek silně ovlivňuje motivaci a konkrétní příčiny souzeného činu. Už jen proto by absolutní trest vůbec neměl být v tomto případě vynesen. Nechceme tím zpochybňovat odpovědnost za spáchané skutky, ale upozornit na mimořádnost situace, v níž se odehrály.

Jestliže je osmnáctiletý člověk považován za nenapravitelného, ukazuje to spíše na neschopnost vězenské péče zajistit nápravu silně mravně narušených osobnosti. Jené přesvědčení, že ve věku tohoto studenta je každý člověk ještě napravitelný.

Nedostatečná publicita všech okolností loňských nepokojů i nedávného soudního přeličení s jejich iniciátory neodpovídá zásadě otevřenosti, proklamované vedením vaší strany.

Vykouání absolutního trestu nad tímto studentem by mohlo vážně zpochybnit upřímnost procesu otevřenosti a demokratizace ve vaší zemi.

V přesvědčení, že trest smrti není odůvodnitelný žádným myslitelným zločinem, Vás současné žádáme, abyste prosazoval zrušení trestu smrti v Sovětském svazu.

První krok je však třeba udělat nyní: zrušit rozsudek trestu smrti vynesený nad studentem Kairatem Riskulbekovem.

Brno 6.8.1987

77 podpisů

Za správnost podpisů: Jaroslav Šabata, Chorázova 3, Brno. Vzhledem k zadření Jaroslava Šabaty Státní bezpečnosti, která mu petici s podpisy protiprávně odňala, zaslal text Michailu Gorbačovovi prostřednictvím velvyslanectví SSSR v Praze Jiří Dienstbier, Nekázanka 17, Praha 2

Problémy maďarské menšiny na Slovensku

Infoch 6/87 zveřejnil dopisy Výboru na ochranu práv maďarské menšiny v Československu týkající se požáru v budovách maďarských kulturních institucí v březnu t.r.. Na tyto dopisy kriticky zareagoval Ján Černogurský z Bratislavы dopisem Miklósi Durayovi, který zmíněné dopisy podepsal. Ján Černogurský se ohrazuje proti věcně nesprávné terminologii dopisů, v kterých se píše o "šírení neonacistických nálad na Slovensku" a proti představě, že se změny ve spolužití slovenského národa a maďarskou menšinou "dostanu do ničivého pohybu". Nepochybuje o úsilí výboru zaměřeného na obranu práv Maďarů na Slovensku, ale domnívá se, že dopisy psané tímto nevhodným

tónem by se mohly minout účinkem a mohly by nadále zvyšovat vášně mezi Maďary a Slováky. Dopis je zakončen slovy: "Slováci, Maďari a ďalšie okolité národy máme spoločnú zodpovednosť, aby sme boli schopní si zorganizovať svoje spolužitie v strednej Európe." Miklós Duray jménem výboru odmítl přesvědčení Jána Černogurského, že dokumenty výboru se snaží o vyvolávání protislovenských vášní a o kolektivní obviňování Slováků, jako falešné. Znovu však zdůraznil, že je na Slovensku silná protimaďarská nálada živená z úředních míst. V závěru dopisu vyzývá Miklós Duray k diskusi, v které by se hledaly cesty k vzájemné tolerancii.

Výbor vydal v poslední době několik dokumentů, s kterými se obrací na úřední místa ČSSR a SSR. Ve zprávě z 15.7.87 je shrnut postup vyšetřovacích orgánů při vyšetřování požáru v budovách kulturného souboru Ifjú Szívek. Poukazuje se zde na to, že současně uskutečněné atentáty na budovy ÚV Česmáduku a redakce Uj Szó nebyly vyšetřovány. Vyšetřování se převážně omezilo na výslechy členů souboru. Byly dlouhodobé a u mladistvých bez přítomnosti rodičů. Ne zcela zdravý šestnáctiletý Petr R. byl vyslychan 8 hodin a jeho matce, která mu přinesla léky, nebylo dovoleno u něj zůstat. Výslech zanechal na Petru R. následky - je v ambulantním psychiatrickém léčení pro pomočování. Zpráva uvádí, že běžnové požáry nebyly něčím ojedinělým, a vypočítává řadu nevyšetřených případů z posledních let.

V dopise tělovýchovným orgánům z 30.6. řídá o řádná vyšetření nevhodného chování trnavských diváků, kteří na fotbalovém utkání Spartek Trnava - DAC Dunajská Streda skandovali: "Maďari a Židia za Dunaj".

V dopise z 10.5. ministerstvu školství SSSR se výbor ohražuje proti diskriminačnímu opatření, zrušení maďarské středu zemědělské školy v Šafárikovu a diskriminaci jejich studentů, kteří byli převedeni do Rimavské Soboty, kde byli někteří vystaveni útokům slovenských studentů.

Redakční poznámka:

Pro nedostatek místa přescuvenam některé materiály do dalších čísel, kde naši čtenáři najdou zajímavé texty ekologicke (o projektovaném vodním díle poblíž Křivoklátu - mj. text Václava Slavíka), dále informace o jazzové sekci, o nové společnosti přátele USA, o řetězové hladovce za Pavla Wonku, projev náměstka ministra zahraničí Švédská k 10. výročí Charty 77, dále naše pravidelné rubriky Z materiálů FIDH, Krátké zprávy a V srozuměnovat nově vyšlo, kde upozorníme na obsah nových čísel časopisů a sborníků Kritický sborník 1987, Vokno č.12, Host č.II-III, 10 let (nový časopis punků), O divadle II a Prostor č.9.

*

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infoch je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány přímo pro Infoch.
